

Om danske Kvinders sociale Arbejde talte derefter Frk. Anne Bruun, der af alle heroppe regnes for en ualmindelig Kraft, og som hver Gang hun taler modtages med stærkt Bifald, idet man i lige Grad har Øje for vor Landsmandsindes Hjertevarme, Dygtighed og praktiske Sans.

Samfundet har hverken Raad eller Ret til at holde Kvinderne udenfor sit Arbejde. Nogle erkender dette, men mange, saade Mænd og Kvinder, er endnu saa bange for, at den ægte Kvindelighed og Moderfølelse vilde gaa til Grunde; om hun kom helt med — derfor holdes Døren endnu kun paa Klem. Men dette er kun en Miskendelse af hendes Natur og bunder i, at man slet ikke véd, hvor dybt baade Kvindeligheden og Moderfølelsen begrundes i hendes inderste Væsen; som Forholdene tidligere og tildels endnu er, er der simpelthen sløset med disse dyrebare Evner, og langt rigere og skønnere vil de udvikle sig, naar der bydes dem Opgaver, der stemmer overens med deres Natur.

Der paahviler os et vældigt Arbejde i de unge Pigers Opdragelse, i at bringe Mødrene Kundskaber, i Arbejdet for Sædelighed og for sociale Reformer. Skal Samfundet reddes, er det ikke nok, at Kvinderne er optagne af Hjemmets Opgaver, de maa ud i selve Samfundsarbejdet og vil da erfare, hvor Kræfterne vokser. I Erkendelse heraf er det, at danske Kvindesagsvenner i Øjeblikket lægger al sin Kraft ind i Arbejdet for Opnaaelsen af baade kommunal og politisk Stemmeret.

Frk. Bruun var ikke enig med Fru Ragna N. om Udelukkelse af Husergning fra Skolerne. Tværtimod, men heller ikke Drengene og unge Mennesker maatte nøjes med alene at uddannes intellektuelt, kan man oplære baade Drengene og Piger til selvhjulpne Mennesker, er meget vundet. Lad os derfor faa lidt færre Timer til Skønsskrivning og lidt flere anvendt med det andet for Øje!

Visselig vil Taleren ikke være med til at formindske den aandelige Uddannelse, men — „nu Fru Ragna Nielsen — den bedste danske Stil, jeg som Lærerinde har modtaget, den er skrevet af en Pige, som nu i mange Aar har tilhørt Prostitutionen!“ — Den Dag, den danske Rigsdag skal diskutere om den offentlige Prostitution — og den staar for Døren — den Dag mangler den danske Rigsdag mig, det vil sige en Kvinde!“ (Stormende Bifald).

Af de Sager, danske Kvinder har sat i Gang, nævnedes derpaa Fortsættelsesskoler for konfirmeret Ungdom, Indvælgelse af en Kvinde i Skolekommissionen og en anden i Skoleinspektoraatet; Husmødreforeningen, der aarlig sender 20 Piger i 14 Aars Alderen ud i virkelig Lære hos virkelige Husmødre; Stiftelsen af Husholdningsskoler, af Hjem for hjemløse Kvinder; Tilsyn med Plejemødre; Oprettelse af et videnskabeligt Kursus for Husholdningslærere a. a. m.

Fru Maria Furuholm, Helsingfors, talte dernæst om Kvindernes Opdragelse til Optagelsen af sine Samfundspoligter, og fremholdt stærkt Nødvendigheden af, at denne Opdragelse maatte have en kristelig Grundvold at hvile paa.

Lørdagen bragte interessante Foredrag om „huslig-Uddannelse“, „Anvendt Fysiologi“, „Hjemmets Vel“ — alle af Almeninteresse — og desuden andre, der specielt behandlede Skole- og Lærerforhold. Ogsaa om Foredragene i Dag er en Del at berette; men om alt dette maa Meddelelse vente til Bladets næste Nummer.

Søndagen var for saa vidt Hviledag, som den kun bød paa Fest og Fornøjelighed. Hos Statsminister Blehrs var der officiel Formiddagsmodtagelse i Ministerboligens store og festligt smykkede Lokaler. Fru Blehr, der har været en ivrig Deltager i alle Forsamlings Møder, viste sig her som ganske udmærket Værtinde, der desuden i lige høj Grad havde været betænkt paa at imødekomme sine talrige Gæsters materielle og intellektuelle Fornødheder; saaledes var der Musikforedrag og Deklamation af kendte kunstneriske Kræfter. Baade Minister- og Stortings-Præsidenten var til Stede, og denne sidste udtalte saavel sit eget som Odelstingspræsidentens (telegrafisk tilsendte) Ønske, om Held og Fremgang for Kvindesagen.“ Et Telegram

fra Forsamlingen afsendtes til Etatsraad Løvland, der i samme Øjeblik (Kl. 3.) højtideligt aabnede den Tunnel, der fremtidigt vil forbinde Norges Øst- og Vestland.

I Aftes gav Generalkonsul Butenschön og Frue en straalende Fest paa Skøjen for henved hundrede indbundne. Man glædede sig i lige Maal over Vært og Værtindes indtagende Forekommenhed, det skønne Marmorhus med den rige og kunstneriske Udstyrelse og den herlige gamle Park, der stod i Sommerens fulde Pragt. Ogsaa der paa Skøjen samlede man en Stund til musikalsk Underholdning — Fru Backer-Grøndahl og Fru Dahl.

H. Th.

Vi, som Kvinder.

(Standpunkterne klares.)

Jeg nødes til at ulejlige Læseren med nogle korte Bemærkninger, førend jeg tager Afsked med Fru Aggersborg og hendes Kvindelighedsfilosofi. Hun søger nemlig i sin Artikel i sidste Nr. af nærværende Blad at paatvinge mig Anskuelse og Udtalelser, som jeg ikke vedkender mig som mine, noget, jeg imidlertid antager sker ubevidst, som Følge af en fejlagtig Opfattelse.

Den mest ubehagelige af de mig tillagte Anskuelse, er den, at Mændene ikke respekterer Sædeligheden. Dette er jo tvertimod Fru Aggersborgs egen Opfattelse. Jeg derimod tror, at Mændene har nok saa megen Respekt for og navnlig mere Forstaaelse af Sædeligheden end Kvinderne, fordi de i denne Retning som omtrent i alle andre, endnu er mange Generationer forud for os i Udvikling. Selve Begrebet „Etik“ er, lige indtil Navnet, noget, som vi skylder mandlige Aander; og der gives sikkert langt flere Kvinder end Mænd, der er saa dumme paa det etiske, at de tror, det udelukkende drejer sig om Overholdelsen af det sjette Bud.

Naar jeg talte om „vor etiske Overlegenhed, for hvilken Mændene ingen Respekt har“, da sigtede jeg udelukkende til den — i mine og sikkert i de fleste Mænds Øjne — kun indbildte Overlegenhed, som Fru Aggersborg præker.

Heller ikke har jeg kaldt „bestemte Meninger og Anskuelse“ for Dogmer; jeg kalder det Dogmer, naar der fremsættes bestemte Paastande om noget, som i Følge Sagens Natur ikke kan bevises. Faren for at blive „sjælelig Automat“, fordi man vægrer sig ved at tro paa disse Dogmer, forekommer mig ikke overhængende. Snarere vilde der efter mit Skøn blive et vist automatisk Præg over Fremtidens Kvinder, om de skulde dannes efter Fru Aggersborgs Recept.

Vi kan visselig ikke undvære de ældres Livserfaring. Derimod er og bliver den Snæversynethed, der uden videre, i Kraft af et slet og ret Slagord, her „Udviklingslæren“, frakender anderledestænkende al „højere Fornuft og Erkendelse“ og stempler deres Livssyn som „ide- og poesiløst“, en højst „overflødig Ballast“.

Hermed overlader jeg med Fornøjelse Fru Aggersborg det sidste Ord.

Mariane Nielsen.

Til Nordens Kvinder.

(„Husmoderen“s Hilsen i Anledning af det nordiske Kvindesagsmøde.)

Kvindefylking! Ei for gammen er det, at du træder sammen, brynjeklædt, med skjold paa armen, sværd i haand og mod i barmen. Men til holmgang vil du stevne, seklers synder vil du hævne, baand og bøiler vil du bryde, saa de løstes lov skal lyde som en røst af mange vande, der gaar susende om lande. Alt hvad raaddent er, skal ramle, men det nye som det gamle, der har livets ret i eje, vil med trofast hu du pleie, værne det med hænder myge. Om det svage og det syge,

Dansk Kvindesamfunds Virksomhed.

Aalborg Kredsen har som de foregaaende Aar ved Foredrag og Møder søgt at oparbejde Kendskab til Dansk Kvindesamfund, hvad der tildels er lykkedes, skønt Fremgangen kun foregaar med smaa Skridt.

I 1895 var vi 50 Medlemmer,
i 1898 „ „ 65 —
i 1900 „ „ 82 —
i 1902 „ „ 100 —

Vi har i Aar haft 3 større Møder, nemlig: I Oktober et interessant Foredrag af Frøken Forchhammer om „Susan Anthony“. I November talte Frøken Gina Krog om „Stemmeret for Kvinder“. Dette Foredrag havde samlet saa mange Tilhørere, som Salen kunde rumme. I Marts holdt Fru Charlotte Norrie, f. Harbou, et udmærket Foredrag om „Kvindebevægelsen“.

Vi er nu kommet saa vidt, at vi selv har et hyggeligt Lokale, som lejes for den enkelte Aften Vinteren igennem, men som imidlertid til Efteraaret vil blive afløst af et endnu smukkere og større. Her samles vi til de almindelige mindre Sammenkomster, der i Reglen finder Sted hver fjortende Dag, og som udfyldes paa forskellig Maade.

To Aftener har vi haft dramatisk Oplæsning, to musikalsk Underholdning og Opvisning i „Callisthenic“ af nogle unge Damer.

To Aftener har Fru Brodersen fortalt om Marguerite af Navarra, der spillede saa stor en Rolle i Reformationstiden i Frankrigs aandelige Liv, og som var en af sin Tids mest fremtrædende Forkæmpere for Kvindesagen; thi hvor underligt det end lyder, var der allerede dengang en Kvindesag.

Frk. Krogs Foredrag gav Anledning til en lille Avisfejde, idet en „tilreisende Dame“ i Aalborg Tidende fandt det overflødigt at gifte Kvinder havde Stemmeret. Hun blev gendrevet helt godt i et andet Blad af Redaktør Larsen Lødet. Dette gav Anledning til, at Formanden spurgte, om han ikke havde Lyst til at tale ved en af vore sædvanlige Sammenkomster, hvad han gjorde med Beredvillighed og Dygtighed.

Desuden har vi haft enkelte Møder, hvor der kun var almindelig Samtale. Ved Generalforsamlingen blev Fru Klingenberg valgt ind i Bestyrelsen i Stedet for Frk. Bech, den øvrige Bestyrelse genvalgtes.

Skulde jeg nu nævne noget særligt for Aaret, saa er det, at der flere Gange har været en Del unge med til Møderne og at de synes at have befundet sig vel iblandt os — og at vi har faaet 50 Kr. forærende, der blev givet til en ung sønderjyds Pige ved Vejle Forskoleseminarium.

Svendborgkredsen afholdt den 15. Juni en Basar ved „Høje Bøge“. Overskuddet skal anvendes til en ung Piges Uddannelse til Lærerinde.

Trods daarligt Vejr med Byger og Fugtighed gav Festen et Overskud af 1219 Kr. Dette, som vi syntes, gode

Resultat, gav os Lyst til at fortælle om Basaren i „Kvinden og Samf.“, for om muligt at opmuntre andre Kredse til at forsøge noget lignende.

Det er selvfølgelig et stort Arbejde, der gaar forud for en saadan Basar; men selve Forberedelserne var i høj Grad fornøjelige, og vi mødte fra alle Sider saa megen Velvilje, at den var rigelig Erstatning for Ulejligheden. Den Følelse af Velhavenhed og deraf følgende Evne til at kunne gøre godt, vi følte, da vor Kasserer, Fru Bondegaard, talte Overskuddet op, kunde vi unde andre Byers Kredse.

De skulde prøve en Basar! Det kan naas endnu i denne Sommer.

Fra Ind- og Udland.

Onsdag den 2. ds. havde Tjenestepigeforeningen indbudt til et „Agitationsmøde“. Marie Christensens Agitation er ufarlig for Fruerne. Naar hun tilraaber Pigerne: Hold sammen til Værn om jeres Rettigheder, glemmer hun aldrig at føje til — og til Styrkelse i jeres Pligtfølelse. Saaledes ogsaa ved denne Lejlighed.

Fru Johnsen støttede hendes Opfordring til Pigerne om at træde ind i Foreningen og derigennem søge at forøge deres Udvikling. De arbejdende Kvinder af Mellemstanden trænger mere end nogen til dygtige Tjenestepiger. Ogsaa i deres Fornøjelser burde Pigerne søge sammen. Hun anbefalede saadanne Piger, som ikke levede i Familien, at danne smaa Hjem sammen, som det synes os en praktisk og god Tanke.

Frøkenespørgsmaalet var for. Pigerne var enige om, at af udenforstaaende vilde de ikke kaldes ved Fornavn. Bedre var det altid, naar Efternavnet fulgte med. Jomfrutitlen var de heller ikke begejstret for.

En bekendt københavnsk Vinhandler, Generalkonsul J. C. Teilmann, har testamenteret hele sin store Formue til Oprettelsen af et Opfostringshjem for 300 Børn.

Enligt stillede Kvinders Børn har Fortrinsret — særlig de saakaldte „uægte“ fødte Børn.

I Følge Hr. Teilmanns Testamente tilfalder hele hans Formue efter hans og hans Søsters Død Opfostringshjemmet, som derved antagelig bliver sat i Stand til at optage ca. 300 Børn. Han har i en Skrivelse motiveret, hvorfor han netop vil give sin Formue til et Hjem for ulykkelige Børn: „Det har vist sig alle Steder, hvor der tages alvorligt fat paa Børneopdragelsen, at Usædelighed og Forbrydelser tager af Dag for Dag; og skulde det ikke være bedre for Samfundet at give Pengene ud til Børneopdragelse end til Hospitaler og Fængsler?“

Frøken Jensens Syltebog, som nu er udkommet paa det nordiske Forlag, viser sig at indeholde mangt og meget nyt paa Syltningens Omraade. For dem, som har let Adgang til megen Frugt, vil det blive formaalstjenligt at prøve de mange Anvisninger til at anvende Frugterne paa forskellig Maade. Bogen er smukt udstyret og Anvisningerne let anskueliggjorte.

Finske Kvindeforenings Aarsberetning indeholder en meget oplysende Oversigt af Alexandra Gripenberg om Kvindesagens Standpunkt i Øjeblikket Verden over. At de finske Kvinder selv staar i allerførste Række m. H. t. intellektuel Udvikling og Interesse for Samfundsspørgsmaal er ikke noget nyt; maaske vil det dog overraske, at i 1901 tog 125 unge Kvinder Studentereksamen, medens 29 erholdt Tilladelse til at studere Apotekervæsen og en kvindelig Arkitekt blev indvalgt i Statens Overstyrelse for Bygningsvæsenet. Senatet vedtog ikke blot, at alle Landets Landbrugs-skoler, høje og lave, skulde være tilgængelige for Kvinder, men ogsaa, at der i den Anledning skulde træffes særlige Foranstaltninger m. H. t. Bolig, Kost m. m. — en langtfra almindelig Hensynsfuldhed fra mandlig Side.

om det spirende og spæde vil du ømt og varsomt frede med dit sterke moderhjerte, det hvem selv naturen lærte smertens lov og smertens gaade dybere end manden raade.

Ja, det er til kamp, du kommer, men til kamp for sol og sommer, kamp for livets bedste smykke, kamp for kjærlighedens lykke, kamp for hjertets dybe tale, naar forstanden høit vil praie, sætte sig i herskersæde, følelsen i støvet træde, kamp for arnens alterlue under hjemmets tempelbue, kamp for sjælens frie tragten, siraaleskjær af guddommagten, gudegnisten i vort indre, at den kan som stjernen tindre, vorde til en ild, der flammer i vort hjertes stille kammer og til evigheds kaarne vier os som gudebaarne.

Kvinder fra vort Norges dale og fra Danmarks bøgesale! Søsterflok fra østersjøen og I døtre hist fra øen,*) fra hvis kyst saa kjære stemmer, toner som vi aldrig glemmer, klinger dæmpet os imøde! Og saa I, hvis hjerter bløde, I som træder korsets bane under florumvunden fane, Finlands sørgende heltinder, Suomis stolte martyrinder! Hil dig! Hil dig, ædle, gjæve kvindefylking! Høit du leve! Med en brusende fanfare hilser vi din hvide skare!

S. Holst Jensen.

Kristiania, 2. Juli 1902.

*) Desværre var Islænderne ikke indtrufne. Red.